

יוסף חיים עליכם

פרישת דברים

"אלה הדברים". השלייה הקדוש הבטיח לתלמידו שאם ישמור את פיו ועיניו, הוא יזכה לכל המעלות של הקדושה. ומשה רבינו ע"ה, כאן כשהוכיח את ישראל, הוא רמו להם את זה, שהמילה הראשונה בספר דברים היא "אל"ה", שזה ראשי תיבות: אבק לשון הרע. והמילים שחותמות את ספר דברים ואת כל ספר התורה הם "לעיני כל ישראל", לרמוז בזה שהעיניים של האדם צריכות להתקדש. [ובחרת בחיים]

שאלות ותשובות לשולחן שבת - בן איש חי שנה א'

- שאלה:** באיזה משא ומתן ממעטים משכנס ר"ח אב, ובאיזה אופן מותר בכל זאת?
תשובה: משא ומתן של שמחה כגון צורכי חופה תכשיטים וכדו' ואם לא ימצא לו זמן אחר תשעה באב או שיעלה המחיר אחר ט' באב מותר אף בשל שמחה.
- שאלה:** מה דין בנין ועשית מעקה בתשעת הימים?
תשובה: בנין שאינו הכרחי אין להתחילו אחר ראש חודש, ואם התחיל אין צריך להפסיק, אבל ציור וכיור אפילו אם התחיל קודם ראש חודש אסור להמשיכו עד לאחר תשעה באב. אבל עשית מעקה וכן ציור וכיור בבית הכנסת שדברי מצוה הם, מותרים אפילו אחר ראש חודש. **וכתב הרב הגאון רבי עובדיה יוסף זצ"ל** שקבלני בנין בארצנו שיש דוחק וצורך גדול רשאים להמשיך לבנות גם אחרי ראש חודש משום מצות יישוב ארץ ישראל.
- שאלה:** האם מותר לישא אשה מ"ז בתמוז ואילך?
תשובה: מדינא מותר, ונהגו לאסור, ולדעת הרב הגאון רבי עובדיה יוסף זצ"ל מנהג הספרדים להקל לשאת אשה עד ראש חודש אב, ויום ראש חודש עצמו בכלל האיסור.
- שאלה:** ממתי אסור לכבס בגדים?
תשובה: בשבוע שחל בו תשעה באב אסור לכבס, וגם אם אינו רוצה ללבוש עתה את הבגדים אלא להניחם לאחר תשעה באב אסור.
- וכן בגדים המכובסים אסור ללבושן, לכן קודם השבוע שחל בו תשעה באב יכין בגדים כפי הצורך לכל השבוע, וילבשם כשעה אחת כדי שיהיו משומשים ולא יחשבו מכובסים, ויוכל ללבוש אותם בשבוע שחל בו. **ומכל מקום לדעת הרב הגאון רבי עובדיה יוסף זצ"ל** מותר ללבוש בגדי זיעה גם מכובסים כגון לבנים וגרביים, ובפרט למי שנוהג להחליפם יום יום.
- שאלה:** ממתי אסור להסתפר?
תשובה: מעיקר הדין אסור להסתפר בשבוע שחל בו תשעה באב. ויש נוהגים להחמיר ולא להסתפר מ"ז בתמוז.
- שאלה:** האם מותר לעשות ניגונים וריקודים גם לאחר י"ז בתמוז?
תשובה: אסור לרקוד ולגן אף לא עבור הגויים וכן אסור לשמוע בימים אלו שירים ומנגינות שיש בהם כלי זמר (וציינו הפוסקים אף לא מהרד"ו). **דעת הרב הגאון רבי עובדיה יוסף זצ"ל** שאם אינו יודע מלאכה אחרת ועושה כן אצל גויים ועושה כן מפני שאין לו מה יאכל (פת – ולפתן) יש להתיר אף לאחר ר"ח.
- שאלה:** מה דין להסתרק במסרק וגזירת ציפורניים בשבוע שחל בו ט' באב?
תשובה: להסתרק: לאשה מותר לאיש יש מחלוקת ונכון להחמיר. **ולדעת הרב הגאון רבי עובדיה יוסף זצ"ל** העיקר להתיר גם באיש ואין להחמיר בזה כלל. ולענין גזירת ציפורניים: אסור בשבוע שחל בו, ואם הם גדלו ובולטים מתיר רבנו יוסף חיים זיע"ה לגזוז אותם מכיוון שדבר זה גורם רעה לאדם שנאחזים בו כוחות הטומאה לכן גדול עונש המגדל ציפורניים. **ולדעת הרב הגאון רבי עובדיה יוסף זצ"ל** מותר

כי לקח טוב נתתי לכם

אלה הדברים אשר דבר משה אל-כל-ישראל, בעבר הירדן: במדבר בערבה מול סוף גן-פארן ובין-תפל, ולכן וחצרת ודי זהב. אפשר לומר דרמו רמו להם כל החורבנות וגלויות אשר עתידים לבא על ישראל בעונותיהם ואחר כך יגאלו גאולת עולם. וז"ש בעבר הירדן במדבר רמו להם גלות בני גד ובני ראובן אשר בעבר הירדן ראשונה יסעו בראש גולים ע"י שנחריב וזהו אלה הדברים כל דיבור קשה דברים קשים כגידים העתידים לבא עליהם.

בעבר הירדן שיגלו בני גד ובני ראובן כמדובר בגלות עשרת השבטים שנצתו כמדבר ארץ לא עבר בה איש והם כמי שנאבד במדבר כי לא ידעו מקומם שבתם וקימתם. **בערבה** רמו לגלות יהודה וחורבן הבית. מול סוף שאז סוף הכבוד. **בין פארן ובין תפל** רמו לבין המצרים כמו שפירש הרב כלי יקר **בין פארן** שמשם גזרת המרגלים שבכו ליל ט"ב ובין **תפל** שעשו העגל ב"ז בתמוז שנשתברו הלוחות כמו שפירש הרב הנזכר. **ולכן** רמו לבנין בית שני. **וחצרת** רמו לבנין בית שלישי שיבנה במהרה בימינו. **ודי זהב** שיהיו ישראל על גפי מרומי ההצלות עד שיבלו שפתותיהם לומר די.

מצותיך שעשועי

כי חפץ חסד הוא

הלא כבר פרשנו במקומו שיש היכל ידוע מלאכים ממנים לקבל גמילות חסד שאדם עושה בעולם הזה, וכאשר מדת הדין מקטרגת על ישראל, מיד אתם המלאכים מראים החסד ההוא והקדוש ברוך הוא מרחם על ישראל מפני שהוא חפץ בחסד, ועם היות שהם חייבים אם הם גומלים חסד זה לזה - מרחם עליהם, וכמו שהיה בזמן החורבן שנאמר לגבריאל (יחזקאל י, ב) בא אל בינות לגלגל וגוי כי הוא שר הדין והגבורה ונתן לו רשות לקבל כחות הדין בינות לגלגל מתחת לכרובים מאש המזבח דהיינו דין גבורת המלכות והיה הדין מתחזק עד שבקש לכלות את הכל לקעקע ביצתן של ישראל מפני שנתחייבו כליה וכתוב (שם, ח) וירא לכרובים תבנית יד אדם תחת כנפיהם והיינו שאמר הקדוש ברוך הוא לגבריאל הם גומלים חסדים אלו עם אלו ואף אם הם חייבים נצולו והיה להם שארית. והטעם מפני מדה זו כי חפץ חסד הוא רוצה במה שישראל גומלים חסד ואותו צד מזכיר להם עם היות שאינם כשרים בצד אחר.

אם כן בסדר זה ראוי לאדם להתנהג אף אם ראה שאדם עושה לו רע ומכעיסו אם יש בו צד טובה שמטיב לאחרים או מדה טובה שמתנהג כשורה יספיק לו צד זה לבטל כעסו מעליו וירצה לבו עמו ויחפץ חסד ויאמר די לי בטובה זו שיש לו וכל שכן באשתו כדפרשו רבותינו זכרונם לברכה (בבמות סג, א) דיינו שמגדלות את בנינו ומצילות אותנו מן החטא, כך יאמר על כל אדם די לי בטובה פלונית שעשה לי או שעשה עם פלוני או מדה טובה פלונית שיש לו יהיה חפץ חסד. [תומר דבורה]

סיפורי צדיקים

"בערבה", דהיינו שהענוה שלו תהיה עריבה ונכונה, ובמקום שאין איש שם ישים את הענוה בצד, ויהיה לאיש, ואם יהיה צריך להוכיח אזי יוכיח, וכמובן ב"ע"בנותי שגם ירגיש שכל ישראל ערבים זה לזה, וגם יוכיח בדברים ע"בדים לאוזן ובנחת שדברי חכמים בנחת נשמעים, ואם אתה רואה שלא יעזור התוכחת עדיף לשתוק (בבמות סג:).

ומעשה ברבי אריה לווין זצ"ל שביום שבת קודש ניגש אליו אדם עם סיגריה בפיו, ושאל אותו איך מגיעים לבית מלון פלוני, אמר לו הרב זה הרבה דרך וקשה להסביר, אבל אני אתלווה אליך עד למקום קרוב למלון.

והחל הרב לצעוד עם הברנש הלז כשזה לא מפסיק לעשן, וגם משתדל להוציא את העשן לכיוון פניו הקדושות של הרב, ולאחר מהלך של כמה דקות רצופות, אמר לו הרב: הנה בית המלון לפניך רק תחצה את הכביש ושיהיה שבת שלום, ונפנה הרב ללכת, אלא שהבחור עצר את הרב, ואמר לו: אני לא יכול להסתיר את התפעלותי מהסבלנות של הרב שלא אמר לי אפילו מילה אחת על הסיגריה ואני מבטיח שמהיום אני לא מעשן יותר בשבת, ובאומרו כך השליך את הסיגריה ארצה.

וכן מעשה במרן הרב הגאון רבי עובדיה יוסף זצ"ל שהיה רגיל ליתן פעם בשבוע שיעור בבית כנסת בתל אביב, וביום מן הימים הרב הגיע קצת באיחור והוא ראה שיושב בחור צעיר ופיו מלא בחכמת התורה ומסר שיעור עד לבואו, וכמובן שהוא ירד מיד מהבמה כשראה את מרן, והרב נתן את השיעור הנפלא, ולאחר השיעור הוא ניגש לאביו של הבחור ואמר לו, אשריך שזכית לבן תלמיד חכם. אמר לו האבא: מחילה הרב, זה לא הבן שלי, זה הבן שלך! מה פירוש הדברים שאל מרן בתמיהה? השיב האבא ואמר לרב: לפני כעשור שנים הרב דיבר והוכיח בשיעור על זה שצריך להוציא את הילדים מהבתי ספר הרגילים, ולהכניסם לתלמודי תורה וכך עשיתי, וברוך ה' היום הוא תלמיד חכם והכל בזכות הרב.

[ובחרת בחיים]

"וחצרות ודי זהב" חסיד אחד בא להרב הקדוש ר' שלמה הכהן מראדומסק ז"ל בעל "תפארת שלמה" בקובלנא על מצבו הרע שיש לו בת שהגיעה לפרק בתולה נישאת ולרש אין כל, נתן החסיד פיתקה לצדיק ובה כתוב שהוא עני וכו' קרא הצדיק את הפתקה ואמר: עני? ! צא אפוא תיכף מביתי כי "עני חשוב כמת" ואני הרי כהן הנני נתבהל האיש ורץ מתוך פחד החוצה קרא הצדיק אחריו: - בוא נא בוא נא! הלא בודאי זהו מת מצוה וכהן מותר להיטמא במת מצוה צחקו השומעים מהבדיחה והצדיק פנה לאיש: - אתה דואג לנישואי הבת: אמור נא לי ולחם לאכול יש לך? וגמגם האיש והשיב לאמיתו של דבר גם לחם אין לי שאלו הצדיק אבל הלא אתה מברך המוציא בכל יום ומאין לך לחם לברך עליו המוציא? השיב האיש עיקר פרנסתי לחם המוציא הוא מזוגתי שמתעסקת ומרוויחה קצת עסק טוב קרא הצדיק ראו נא: אישתו מפרנסת אותו! כבר ראינו את המסחר הטוב שעשה אדם הראשון כשאישתו נתנה לו לאכול והוא אומר שאישתו מפרנסתו אחרי כן פנה שוב אל האיש ושאלו ובאיזה אופן מרויחה אישתך? השיב האיש היא הולכת לחצרות של האדונים מוכרת שם ירקות וכד' ומזה היא מרויחה קצת אמר לו הצדיק אם כן איפוא הרי כתוב: "וחצרות ודי זהב" שאם הולכת בחצרות יהיה ודי זהב סע לשלום לביתך כשאישתו שאלתו מה הביא מן הרבי לא ידע מה להשיבה עבר זמן מה והאשה באה והראתה לבעלה איזו חבילה ואמרה ראה מצאתי היום בחצר האדון חבילה זו מונחת בבוך על הארץ פתחו את החבילה ומצאו שם שלוש מאות זהובים סכום חשוב באותם הימים הוציאו מזה ק"ן זהובים לנדוניא והוצאות החתונה ומן השאר עשה האיש מסחר והצליח כל ימי חייו לאחר פטירתו של בעל תפארת שלמה בא אותו חסיד לבנו הצדיק שמילא את מקומו וסיפר מעשה זה אמר הצדיק אבי ז"ל היה איש פלא שכל רוח הקודש שלו עם מופתיו ונפלאותיו הלביש בפתגמים ובבדיחות למען לא ירגישו כלל במופת. (סיפורי חסידים לרב זיון)